

Öt évtizeden át a falu szolgálatában...

44 évig a falu „tanítója” „igazgató bácsija”

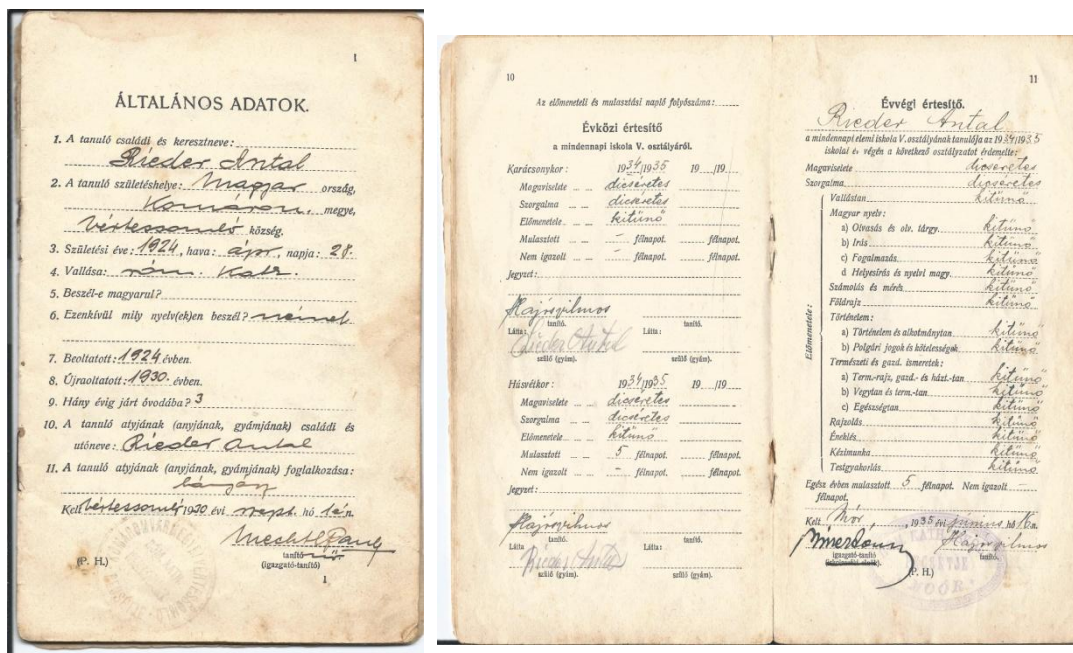
„Ha egy évre tervezel, vess magot,
Ha tíz évre, ültess fát,
De ha száz esztendőre készülsz: tanítsd a népet.
Ha magot vetettél, egyszer aratsz,
Ha fát ültettél, tízszer is leszeded gyümölcsét,
De ha tanítottad a népet, százszor is dús lesz az aratás.”
Régi kínai közmondás

A vértessomlói iskola történek szerves része Rieder Antal munkássága, aki egy Környebányán töltött tanév kivételével 45 évig tanította, nevelte a vértessomlói gyerekeket, fiatalokat több generáción keresztül, és 44 évig nyugdíjba vonulásáig vezette szülőfaluja általános iskoláját is.

Gyermekeivé

1924. április 28-án született Vértessomlón németajkú bányászcsalád első gyermekeként: édesanyja Rieder Borbála, édesapja Rieder Antal.

Az elemi iskolát Vértessomlón, Pilisszentivánon, majd Móron végezte, ahol polgári iskolába is járt.

1. ábra Az elemi iskolai bizonyítvány oldalai

Pályaválasztás

1944-ben felvételt nyer a Budapesti Magyar Királyi Állami Németnyelvű Tanítóképző-
líceumba, ahol kiváló tanulmányi eredményéért Horthy Miklós Ösztöndíjban részesül.

1944. augusztus 12-én a Budapesti Magyar Királyi Állami Németnyelvű Tanítóképző-
líceumban kétnyelvű **német-magyar tanítói, kántortanítói** oklevelet kap.

[illegible]

2. ábra Liceumi leckekönyv: utolsó szemeszter és záró oldala. A háború miatt előrehozott vizsgát kellett tenni.

Masolat.

A vértessomlói rk. népiskolában újonnan betölteni engedélyezett állásra Rieder Antal tanító választatott meg. = Desszámítható szolgálati idejének kezdete 1946. szept. hó 30. napó az állás helyi javadalmát a mindenkori kezdő tanítói illetmények Husz/20 -ában és ottösszestiz forintban /210/ állapítottam meg. = Felhívom az illetményhivatalt, hogy a tanító részére a 9810/1947. Korm. sz. rendelet alapján a 2. fizetési fokozatnak megfelelő fizetéskiégészítő államsegélyt 1947. évi szeptember hó 15-től a további intézkedésig utalja ki. = A legközelebbi előlépés ideje 1949. évi január hó 1. Budapest, 1948. évi március hó 3-án. A miniszter rendeletéből: dr. Pócze János. s.k. miniszteri osztálytanácsos.

A masolat hitelesül:

gy. helyi
ver. áll. tanító.

4. ábra Környebánya Kinevezési okirat 1946. szeptember

A környebányai róm.kat.iskolaszék.
16/1947.

M ü k ö d é s i b i z o n y í t v á n y .

Alulírott mint a környebányai róm.kat.egyházközség iskolaszéki elnöke hivatalosan igazolom, hogy Rieder Antal tanító 1946.szept.30-tól a jelen napig a vezetésem alatt álló környebányai róm.kat.általános fiók-iskolánál működött mint helyettes tanító.

Ezen idő alatt az általános iskola V.osztályát és a népiskola VII.és VIII.osztályait vezette. Működésének komoly eredményei, amely a dicséretreméltó fegyelemben és előmenetelben nyilatkoznak meg, megmutatják a tanító kötelességtudatát és felelősségérzetét a gyermekek mind lelki mind szellemi kiművelése iránt. Tanítói munkáját mindig gondosan végezte és pontosan és komolyan számonkérte, habár 4 km távolságban lakott az iskolától és gyalogosan tette meg az utat. Dicséretreméltó fegyelmezését komoly katolikus meggyőződése és megértő szeretete irányítja.

Környe, 1947.junius 9-én.

István János
isk. széki elnök, plébános.

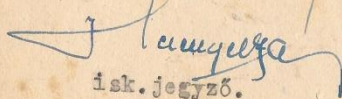
5. ábra Első minősítés munkavégzéséről Környebánya

Igazolvány.

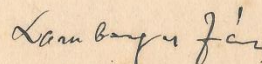
Rieder Antal ,aki a vértessomlói r.k. népiskola rendes tanítója az 1850/1946 M. E. rendelettel előírt következő hivatalos esküt alulírott helyén és napon letette.

" Én Rieder Antal esküszöm a Mindentudó és Mindenható Istenre, hogy a magyar köztársasághoz és annak alkotmányához hű leszek: Magyarország törvényeit, törvényes szokásait és a kormány rendeleteit megtartom. hivatali eljárásaimnak engedelmeskedem, a hivatali titkot megőrzöm és hivatali kötelességeimet pontosan, lelkiismeretesen, a nép érdekeinek szem előtt tartásával teljesítem. Isten engem úgy segítse!"

Vértessomló, 1947 október 30.

isk. jegyző.

isk.sz. elnök.

6. ábra Esküokmány, amelyhez 46 évig hű maradt

Pályája kezdetén kezdődött az iskolák államosítása, amely a vértessomlói népiskolát is érintette. 1948-tól, nyugdíjazásáig (44 évig) a Vértessomlói Általános Iskola igazgatója.

J e g y z ő k ö n y v . -

Felvéve Vértessomló község Áll. általános fiók iskolájában
1948. szeptember 10.-én. az iskola vagyonát képező átadással kap-
csolatban. -

Jelen vannak: Herengel János nép. isk. ig. volt iskolavezető, mint
átadó és Rieder Antal megbízott iskola vezető mint átvevő. -

Herengel János átadja az iskolánál fekvő és folyó évi június
28.-án kelt leltár szerinti ingó vagyontárgyakat hiány nélkül. -
Ezen kívül átadja még a következő okmányokat és leltári tárgyakat. -
140. számú csekkbetétkönyv az ideiglenes rövides pénztárnaplót 9 drb.
számla illetőleg nyugtával. - (Bevétel 300.-- Ft) , (kiadás 317.68 Ft)
2. drb iskolai pecsét, 20. drb utmutatások a tantervhez, Rieder Antal
isk. vez. tőrszlapja, a 3. számú tanítói állás javadalmi jegyzőkönyve,
KÖZNEVELÉS 1945, 1946, és 1947 évi számai, és 1946-1948 évi illetmény
jegyzőkönyvet. -

Kéft. -

Herengel János
átadó. -

Rieder Antal
átvevő. -

ESKÜOKMÁNY

En Rieder Antal at. isk. tanuló / isk. vez. / Vertessomló esküszöm, hogy a Magyar Népköztársasághoz, annak népéhez és Alkotmányához hű leszek; az Alkotmányt és az alkotmányos jogszabályokat megtartom; a hivatali titkot megőrzöm; hivatali előjáróimnak engedelmeskedem; hivatali kötelességeimet pontosan, lelkiismeretesen és a nép érdekeinek szolgálatával teljesítem és minden igyekezetemmel azon leszek, hogy hivatali működésemmel a Magyar Népköztársaság megerősödését és fejlődését előmozdítsam.

Budapest, 1949. évi dec. hó 29. napján.

Eskütevő:

Szencsényi Gyula

Eskütevő:

Rieder Antal

Állami Nyomda ny., Budapest, 1949. — 11.839/K.

7. ábra A politika sodrában, de mindvégig a falu szolgálatában

Igazgatói munkája mellett tanított, osztályfőnök volt, szakkört vezetett.
Több tanítványa szintén pedagógus lett.

8. ábra Fiatal pedagógusként első somlói tanítványaival

1968-ig a régi „Népiskola” épületében folyt a kétműszakos oktatás.

9. ábra tanítványok 1953/54 tanévből

A nemzetiségi német nyelvi oktatás bevezetésének bölcsőjénél

1951-ben a megyében az **elsők között iskolájában**, Vértessomlón vezették be a **német nemzetiségi oktatást**.

1959-től csaknem három évtizeden keresztül **Komárom megye német nyelvi szakfelügyelője**. Ezen időszak alatt biztatására 12 németajkú községben sikerült bevezetni a nemzetiségi német oktatást az iskolákban, és 9 óvodában.

A megyei óvodai felügyeletet is több éven keresztül ő látta el.

A megye 15 iskolájában a németet idegen nyelvként oktatták. Ezen iskolák szakmai felügyeletét is ő látta el.

294/1959.

Komárom Megyei Tanács V.B.Művelődésügyi Osztály.Tatabánya-Ujváros.

50.454/1959.VIII.
Előadó:Nagy Lajos

T.:Rieder Antal ált.isk.igazgató szakfelügye-
lői munkakörrel való megbízása.

Értesítem Rieder Antal általános iskolai tanárt, a vértessomlói általános iskola igazgatóját, hogy 1959. november 1-től Komárom megye területén német nyelvet tanító általános iskolákban megbízom a német nyelv szakfelügyelői teendőinek ellátásával.

Ezen megbízás sem kötszöző óraszámát, sem igazgatói beosztását és illetményét nem módosítja.

Kiszállási költségeit a Tatai Járási Tanács Számadó Igazgatója fedezi.

Szakfelügyelői munkakörének irányítását és ellenőrzését a Komárom Megyei Tanács V.B.Művelődésügyi Osztály végzi.

Ezen határozatomat felterjesztem, illetve erről értesítem:

1. Rieder Antal ált.isk.igazgatót, Vértessomló,
2. Általános Iskola Igazgatóját, Vértessomló,
3. Járási Tanács Tanulmányi Felügyelőjét, Tata,
4. Járási Tanács Számadó Igazgatóját, Tata,
5. Művelődésügyi Minisztérium Nemzetiségi Főosztályát, Budapest.

Tatabánya, 1959. október 29-én.

Konkoly Jánosné
Konkoly Jánosné
osztály vezető.

10. ábra Szakfelügyelői munkája során sok jó pedagógust segített, indított el a pedagóguspályán

Végtelen segítő készsége, pozitív, biztató hozzáállása sok tanárt indított el és tartott meg a pályán, akik ma eredményes munkájukkal, lelkesedésükkel tovább folytatják az általa megkezdett utat.

A Magyarországi Németek Demokratikus Szövetségének megalakulásától **30 éven** keresztül az **Országos Oktatási Bizottságnak** tagja, vállalva a nehézségeket, az akkoriban nem oly népszerűnek számító tevékenységet, és nem utolsó sorban német nemzetiségi hovatartozását.

A vértessomlói sportkör alapítója 1946

1946-ban lelkes fiatalok és felnőttek támogatásával megalapította a Vértessomlói KSK-t, futbalcsapatot, a fiatalok sportolási lehetősége érdekében. 1951-ben építették a szántóföldből kialakított futballpályát, amely bajnoki mérkőzésekre is alkalmassá vált. Sok tanítványával szeretett meg focit, és három évtizeden keresztül szervezte és kísérte vasárnaponként a játékosokat a bajnoki mérkőzésekre. 1946-1980-ig a sportkör elnöke, majd tagja volt.

Közeleti tevékenysége: mindig a falu szolgálatában

1988-ban az országban elsők között kezdeményezése, szervező tevékenysége, egyéni tervezése alapján a vértessomlói temetőben a **második világháborúban** elesettek emlékére **emlékművet** állíttatott.

Egyik szerzője Vértessomló monográfiájának, feleségével a hatvanas években gazdag **néprajzi gyűjteménnyel** gyarapították az iskolát, népszokásokat, régi emlékeket gyűjtöttek, megőrizve azokat a mának és az utókornak.

1987-ben alakult Vértessomlón a Német Nemzetiségi Dalkör, melynek megalakulása óta ő volt a vezetője. A 11 év alatt 151 népdalt gyűjtöttek, 4 arany minősítést és KÓTA- díjat érdemelt ki a kórus az ő vezetésével.

A régi hagyományok megörökítéseként feldolgozták a téli „Tollfosztás” és a „Kukoricafosztás” vidám hagyományát, ezeket videofelvételen eredeti tájszólásban, népviseletben, a régi autentikus dalkinccsel együtt örökítették meg.

Küldetését a német nemzetiség fennmaradásáért mindenkor hivatásának tekintette, büszkén vállalta.

Magánélet, iskola

1947-ben nősült, felesége Szutter Éva tanítónő, 1959-től német nyelvet oktatott az iskolában, értékes néprajzi gyűjteményt alakított ki.

1953-ban született ikerlányai, akik a családi hagyományokat folytatva szintén a pedagóguspályát választották:

- Edina történelem - német szakos középiskolai tanár, német nemzetiségi tankönyvek szerzője.
- Éva biológia - földrajz szakos tanár, német nyelvtanár, az iskola pedagógusa, édesapja után 25 évig az iskola igazgatója, természetismeret és környezetismeret tankönyvek, munkafüzetek szerzője.

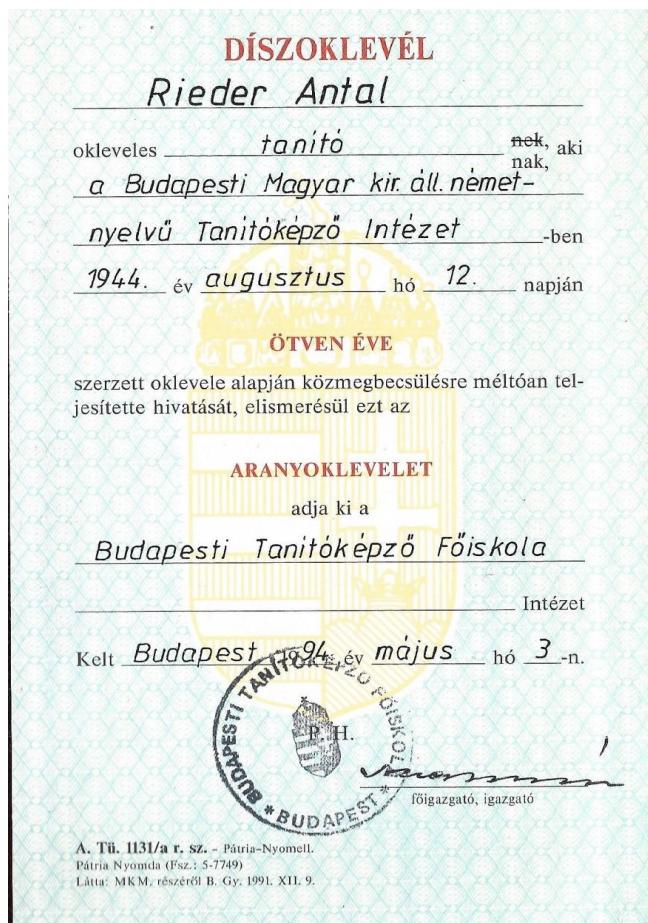
Nyugdíjas évek

1992.08.30. nyugdíjba vonul.

A helyi Népdalkör kórusvezetője, a Községi Sportkör vezetőségi tagja marad.

1997. december 18-án **„Komárom –Esztergom Megyéért” kitüntető díjat** kapta életművéért, a megyei német nemzetiség érdekében vállalt önfeláldozó munkájáért.

Életműve elismeréséért 2001-ben a Magyarországi Németek Országos Önkormányzata az **„Ehrennadel in Gold für das Ungarndeutschtum”** kitüntetést adományozta neki.

11. ábra Aranydiploma 1994.

1994-ben ünnepélyes keretek között vehette át az egykori Budai Tanítóképző Intézet helyén működő Budapesti Tanítóképző Főiskolán aranydiplomáját.

2003. november 22-én 79 éves korában hunyt el. A gyémánt diplomáját már nem tudta személyesen átvenni,
2004-ben posztumusz részesült benne.

12. ábra Gyémántdiploma 2004.

Összegzés

Rieder Antal 46 éves pedagógus munkássága és benne több mint 44 év igazgatói munkája, csaknem három évtizedes szakfelügyelői tevékenysége alapján elengedhetetlenül szerves része az intézmény történetének.

Munkáját fáradhatatlanul, lelkesen végezte, kitartása példaértékű lehet minden fiatal számára.

Munkásságát Albert Schweizer gondolatai foglalják össze méltóképpen:

„Nem tudom mi a sorsod, de egy dolgot tudok: csak azok lesznek igazán boldogok, akik keresték és megtalálták, hogyan lehet másokat szolgálni.”

(Albert Schweizer)